

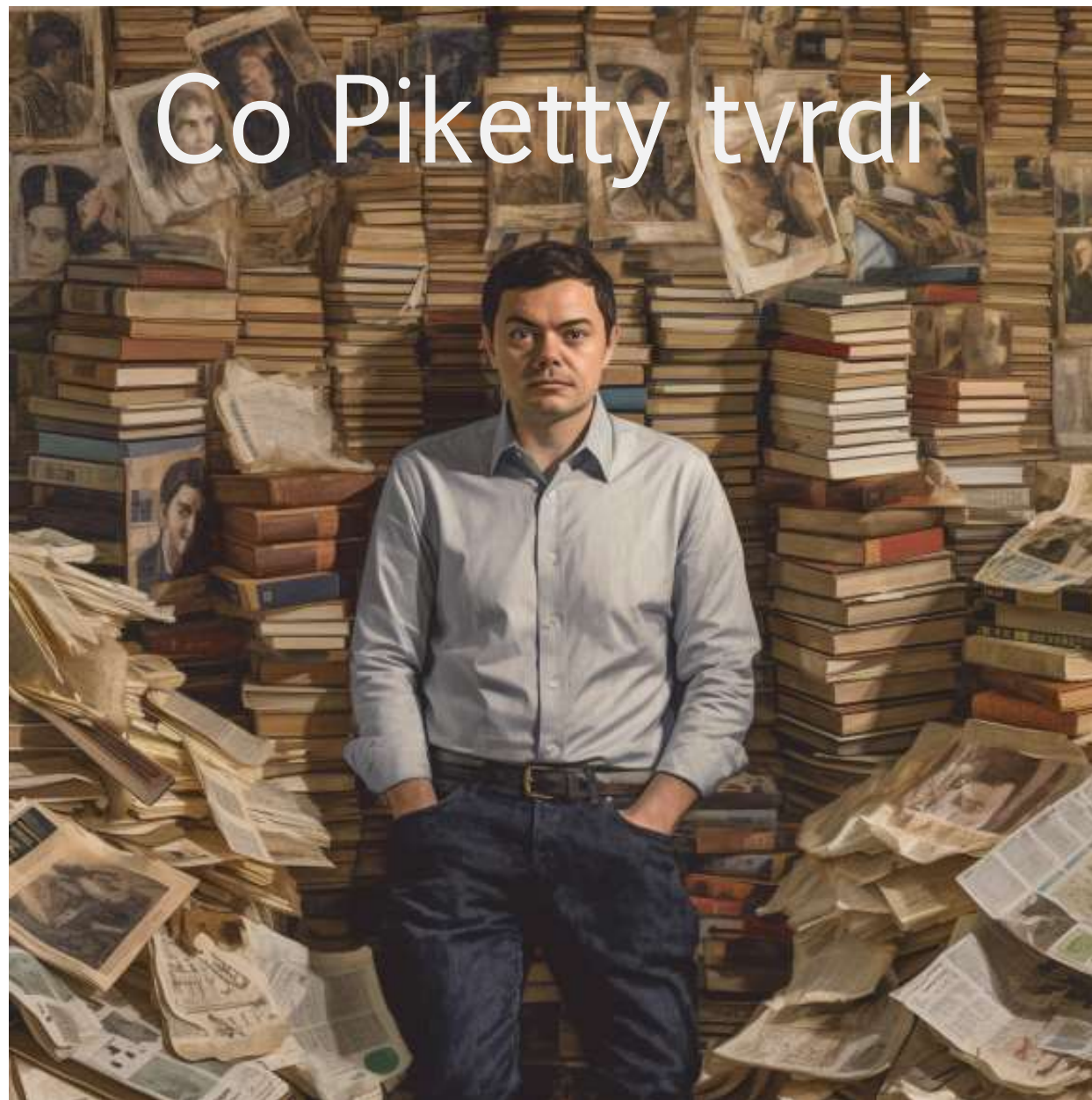
Thomas Piketty

PhDr. Petr Hampl, Ph.D.
Praha, 30. listopadu 2024

Jungmannova
národní akademie

www.junaak.cz

Jungmannova
národní akademie

KAPITÁL PRO 21. STOLETÍ

Volnotržní ekonomiky mají nutnou tendenci k tomu, aby rentiérství postupně hrálo dominantní roli.

Se všemi důsledky, které z toho vyplývají (sociální rozdíly, role práce, růst inovace atd.)

Jungmannova
národní akademie

KAPITÁL PRO 21. STOLETÍ

Volnotržní ekonomiky mají nutnou tendenci k tomu, aby rentiérství postupně hrálo dominantní roli.

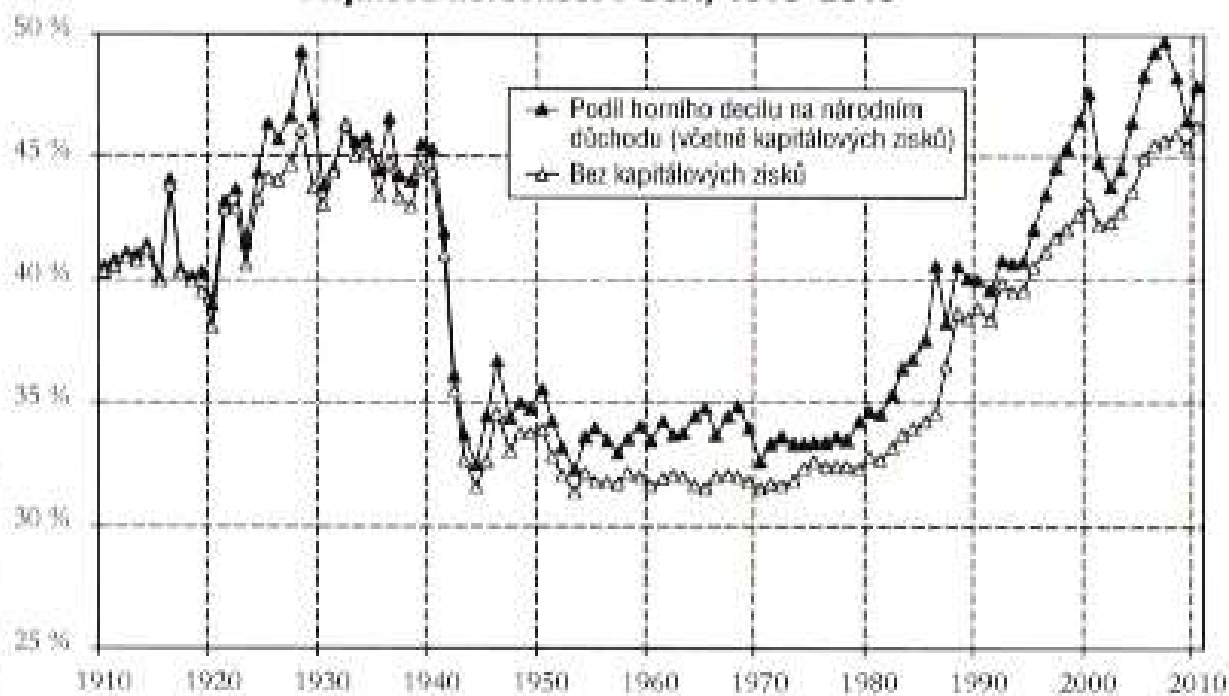
Se všemi důsledky, které z toho vyplývají (sociální rozdíly, role práce, růst inovace atd.)

JE TO DŮSLEDEK TOHO, ŽE TRHY FUNGUJÍ DOKONALE

- › Renta je důsledkem toho, že výrobní prostředky jsou užitečné.
- › Není to dáno nedokonalostí konkurence.
- › Žádné zlepšení trhu to z principu nemůže vyřešit.

DVA SVĚTY

Graf 8.5
Příjmová nerovnost v USA, 1910–2010

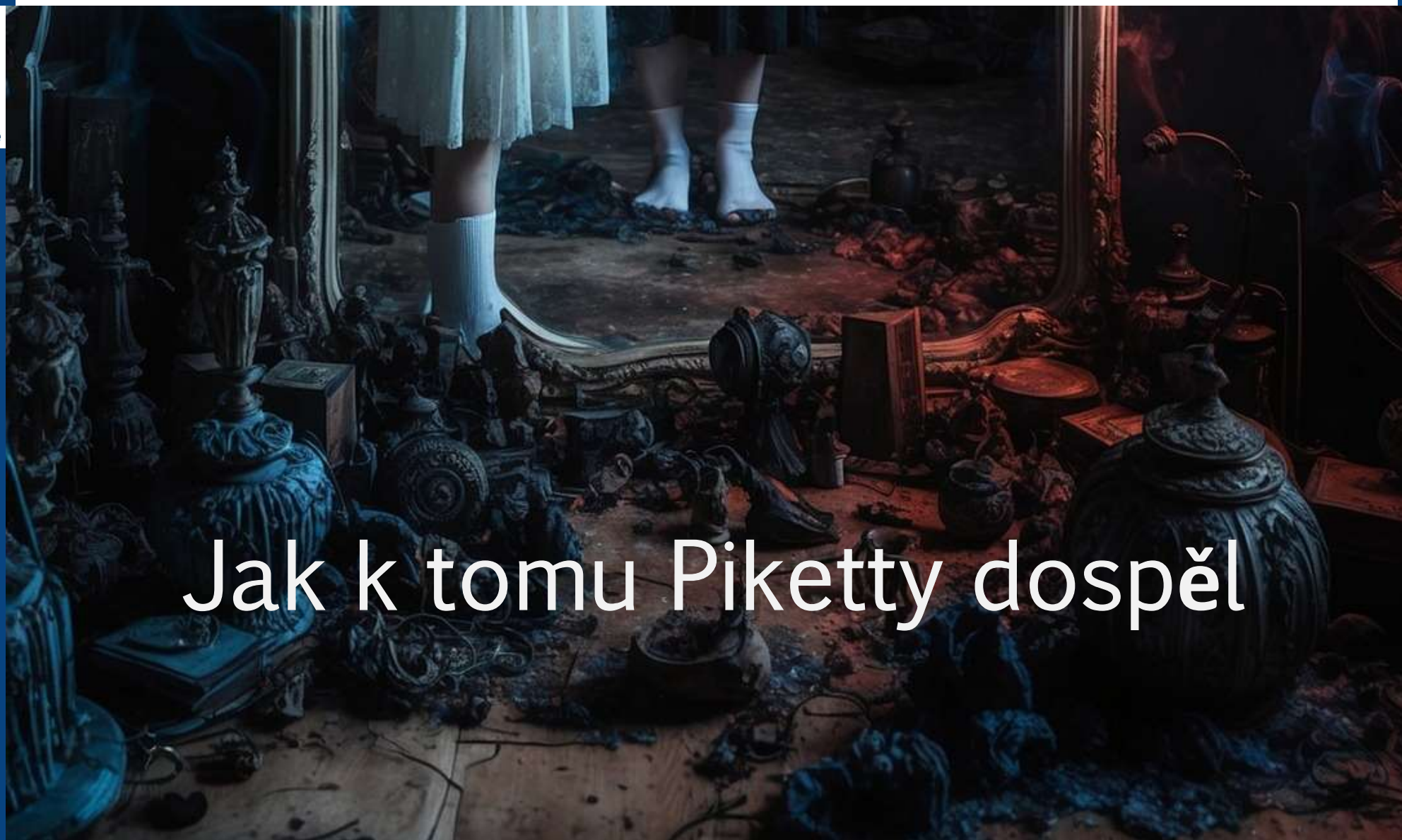

Komentář: podíl horního decilu se zvýšil z méně než 35 % v sedmdesátých letech na téměř 50 % v letech 2000–2010.

Zdroje a statistiky: viz piketty.pse.ens.fr/capital21c.

Jungmannova
národní akademie

Jak k tomu Piketty dospěl

Jungmannova
národní akademie

- Fran
- – sta
- „mo
- Andr
- Výsle
době

eho

Jungmannova
národní akademie

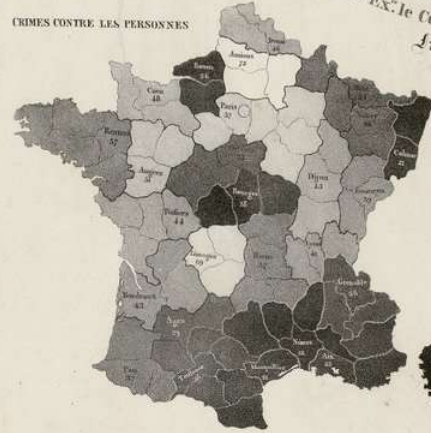
STATISTIQUE COMPARÉE DE L'ÉTAT DE L'INSTRUCTION ET DU NOMBRE DES CRIMES dans les divers Arrondissements des Académies et des Cours R^{es} de France

PAR A. BALBI & A. M. GUERRY, Avocat.

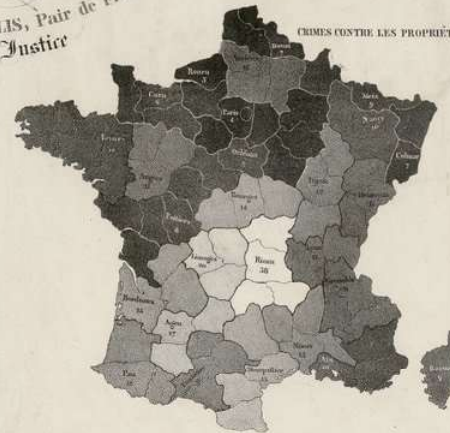
Déposé
A Son EX^{te} le Comte DE PORTALIS, Pair de France,
Ministre de la Justice

Ge. C. 9014.

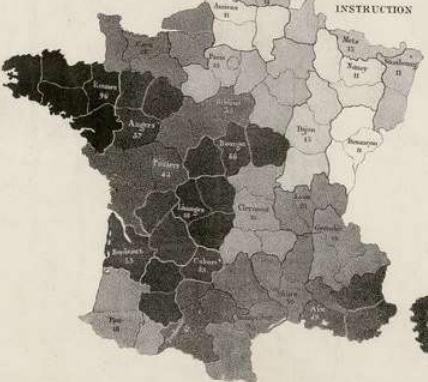
CRIMES CONTRE LES PERSONNES

CRIMES CONTRE LES PROPRIÉTÉS

CRIMES		INSTRUCTION	
Contre les personnes	Contre les propriétés	Contre les personnes	Contre les propriétés
Paris 10,000	Paris 10,000	Paris 10,000	Paris 10,000
Orléans 5,000	Orléans 5,000	Orléans 5,000	Orléans 5,000
Amiens 3,000	Amiens 3,000	Amiens 3,000	Amiens 3,000
Caen 2,000	Caen 2,000	Caen 2,000	Caen 2,000
Reims 1,500	Reims 1,500	Reims 1,500	Reims 1,500
Strasbourg 1,000	Strasbourg 1,000	Strasbourg 1,000	Strasbourg 1,000
Nancy 800	Nancy 800	Nancy 800	Nancy 800
Bordeaux 700	Bordeaux 700	Bordeaux 700	Bordeaux 700
Montpellier 600	Montpellier 600	Montpellier 600	Montpellier 600
Limoges 500	Limoges 500	Limoges 500	Limoges 500
Toulouse 400	Toulouse 400	Toulouse 400	Toulouse 400
Nîmes 300	Nîmes 300	Nîmes 300	Nîmes 300
Angoulême 200	Angoulême 200	Angoulême 200	Angoulême 200
Metz 150	Metz 150	Metz 150	Metz 150
Caen 100	Caen 100	Caen 100	Caen 100
Amiens 50	Amiens 50	Amiens 50	Amiens 50
Orléans 20	Orléans 20	Orléans 20	Orléans 20
Paris 10	Paris 10	Paris 10	Paris 10

Les deux premières cartes présentent à l'égard de l'état général de l'instruction de la France, et spécialement pour les années 1835, 1836, et 1837, et d'après le dernier recensement, le rapport du nombre des conscrits à la population dans les divers arrondissements qui forment l'arrondissement de chaque Cour Royale. Les deux autres distributions des crimes correspondent au nombre des crimes, mais en observant qu'ils ne sont comparables que dans la même année. Les chiffres indiquent sur toutes les cartes les arrondissements qui ont le plus de crimes contre les personnes, les arrondissements de la Cour royale de Paris excepté ceux qui ont le plus de crimes à Paris.

La troisième carte, destinée pour indiquer dans les arrondissements et les années pour tous les lieux et années, la répartition de la Cour royale de Paris, indique l'état de l'instruction dans les divers arrondissements officiels de cette Cour. L'indication publique et qui remontent à 1835, le rapport du nombre des conscrits au nombre de la population de l'arrondissement de Paris.

Les deux autres cartes ont regard à l'instruction. Les chiffres indiquent sur toutes les années d'indication à Paris et ailleurs. On voit que, dans l'arrondissement de Paris, le nombre des crimes est le plus grand et que c'est dans les arrondissements de Paris et de la Cour royale de Paris.

Prix 5 francs.

A. M. Guerry de Paris
Imprimerie de la Cour

Paris, chez Jules Renouard, Libraire, rue de Valenciennes, 17.

Jungmannova
národní akademie

S JAKÝMI FAKTY PRACOVALI?

- › 1779 Smith: O povaze a příčinách bohatství národů
- › 1867 Marx: Kapitál
- › 1881 Masaryk: Sebevražda
- › 1897 Durkheim: Sebevražda
- › 1911 Schumpeter: Teorie ekonomického vývoje
- › 1936 Keynes: Obecná teorie nezaměstnanosti
- › F. A. Hayek, Milton Friedman, Garry Becker
- › Paul Lazarsfeld (1901 – 1976)
- › Lékařství – první polovina 20. století
- › Jakou metodu používají v Institutu Václava Klause?

Jungmannova
národní akademie

„Ekonomická věda pořád ještě neopustila své dětinské nadšení pro matematiku a čistě teoretické spekulace, které jsou navíc ještě velmi často ideologické, a ponechává stranu historický výzkum.“

Thomas Piketty

Jungmannova
národní akademie

Jungmannova
národní akademie

„odborné výzkumy... se na zakládaly na relativně malém množství ověřených faktů a vycházely z řady čistě teoretických spekulací.“

Thomas Piketty

ROGER BACON

Jungmannova
národní akademie

PIKETTYHO ZDROJE DAT

- › Daňová přiznání
- › Pozůstalostní řízení
- › Celková velikost ekonomik
- › Řada metodických problémů
- › Francie a USA (typické státy, jiné příběhy)
- › Data z jiných zemí výjimečně
- › Práce mnoha lidí za mnoho let

Jungmannova
národní akademie

Pikettyho zákonitosti

Jungmannova
národní akademie

Základní pojmy

- › Kapitál (jakýkoliv majetek)
- › Národní důchod

Stavová versus toková veličina

Základní vztahy

- › β = kapitál / národní důchod
- › β = úspory / růst
- › α = β x výnosnost kapitálu

Výnosnost kapitálu by měla klesat s růstem β , jenže:

- Setrvačnost
- Politická moc
- Investice v zahraničí

Jungmannova
národní akademie

Co je s tím v rozporu

- › Růst přináší v druhé fázi snižování rozdílů (dohánění)
- › V ekonomice existují síly, které vedou k rovnosti
- › Nové technologie: bohatství je v mozcích, nikoliv v kapitálu
- › „Dohánění“ a „prokapávání“
- › Strojů je dost, lidé jsou vzácní
- › Cena práce (plat zaměstnance) je dána jeho přínosem (mezní užitek)
- › V dynamické moderní společnosti člověk stihne být během života nahoře i dole
- › Cobb-Douglasova funkce – dělení národního důchodu mezi práci a kapitál je dáno výhradně stavem technologií
- › Keynes: Poměr dělení důchodu mezi práci a kapitál je „nejusazenější realita celé ekonomické vědy“

Piketty: Jsou tu i jiné síly, které působí opačným směrem.

Jungmannova
národní akademie

„Je snadné dokázat, že majetek má přirozenou tendenci k rovnosti a jeho přílišná disproporce nemůže nastat, pokud občanské zákony nevytvářejí umělé prostředky k jeho přetrvání a hromadění.“

Nicolas de Condorcet

Jaká je skutečná výnosnost kapitálu?

- › První polovina 19. století – 5%
- › Většina 20. století – 2-3 %
- › Současnost (2013) – 3-4%
- › Záleží ovšem na velikosti (největší majetky 10% nad inflaci) – „kombinace schopností, štěstí a zločinu“

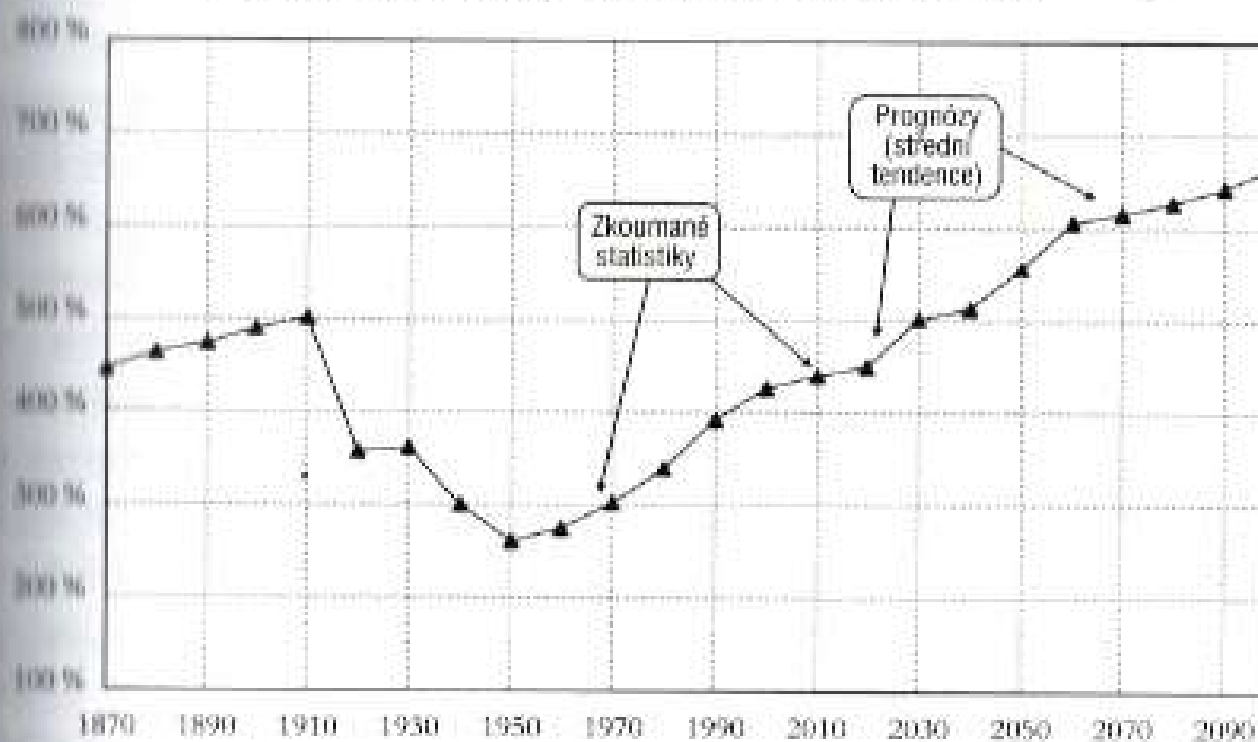

JAKÝ JE REALISTICKÝ RŮST?

- › Více než 1 – 1,5% není dlouhodobě možné
- › Růst 1% stačí k neustálým změnám, zlepšování, růstu životní úrovně
- › Velkou roli hraje demografie (růst i význam dědictví)
- › Historie:
  - Do roku 1820 – 0,1% ročně
  - Do roku 1913 – 0,9% ročně
  - Do roku 2012 – 1,6% ročně
- › „Vracíme se do režimu velmi nízkého demografického růstu a velmi nízkého ekonomického růstu.“

Graf 5.8

Poměr kapitálu vůči důchodu ve světě, 1870–2100

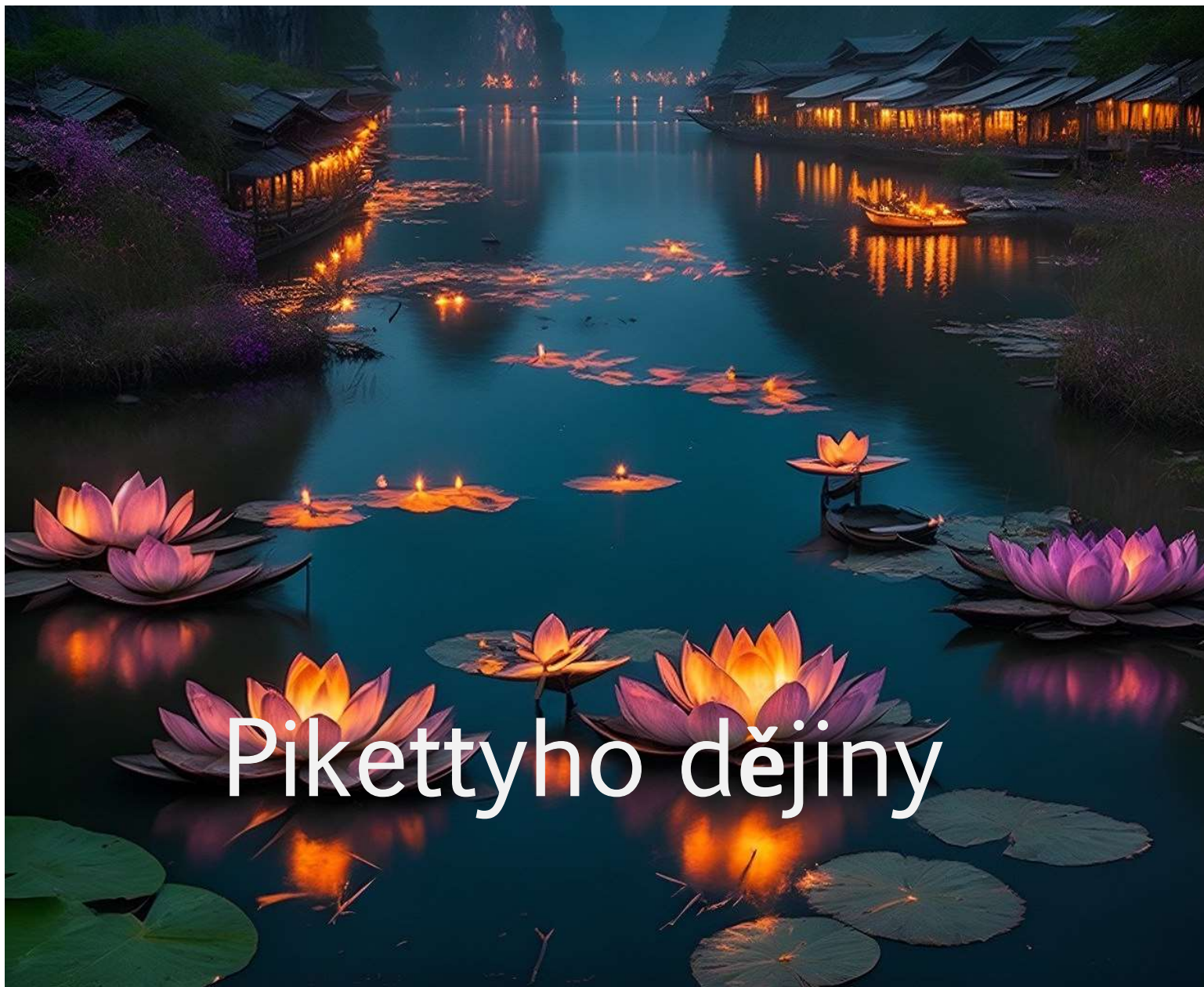

Komentář: podle simulací střední tendence by se mohl poměr kapitálu vůči důchodu do konce 21. století přiblížit k 700 %.

Zdroje a statistiky: viz piketty.pse.ens.fr/capital21c.

Jungmannova
národní akademie

Pikettyho dějiny

- › 19. století – třída rentiérů (nízký růst)
- › Žádný typ práce a podnikání nemůže nahradit dědictví
- › Cca 1860 – začali bohatnout i pracující
- › 1910 – rentiéři dosáhli maximálního podílu na národním důchodu
- › Ostrý zlom
- › Francie (10% vlastní 90% kapitálu)

Jungmannova
národní akademie

20. STOLETÍ

- › Daně
- › Války
- › Inflace
- › Eroze velkých majetků
- › Vymizení třídy rentiérů
- › Vznik střední třídy

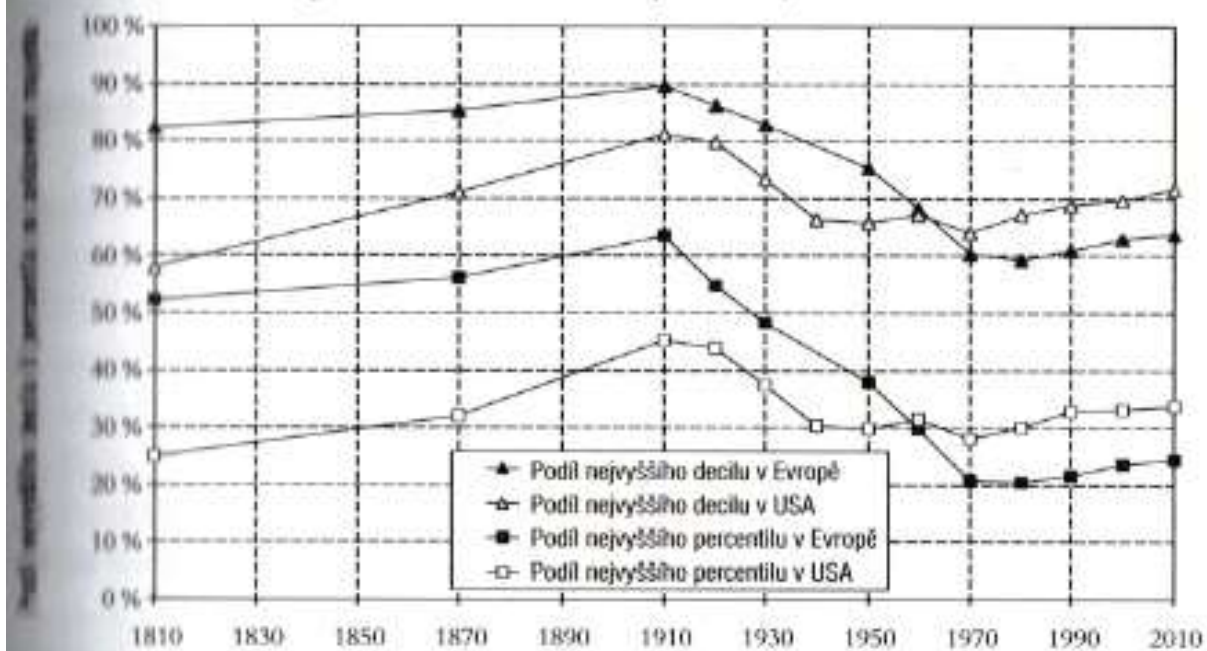

Jungmannova
národní akademie

PŘELOM STOLETÍ

- › Vznik třídy supermanažerů
- › Snížení daní (důsledkem je zadlužování států)
- › Mezi 1970 a 2010 vzrostl americký národní důchod o 60%
  - Z toho 59% pro horní decil
  - 1% pro dolních devět decilů
- › Obrovský nárůst soukromého majetku
- › Krize 2008 byla nutným důsledkem chudnutí populace
- › Podíl příjmů horního decilu vzrostl z 35% na víc než 50%
- › Mizení střední třídy
- › Obrovský nárůst soukromého majetku (z dvojnásobku národního důchodu na sedminásobek)
- › V 21. století bude dědictví hrát roli srovnatelnou s minulostí, ale rozděleno mezi více lidí

Graf 10.6
Majetková nerovnost v Evropě a USA, 1810–2010

Komentář: až do poloviny 20. století byla majetková nerovnost v Evropě vyšší než v USA.
Zdroje a statistiky: viz piketty.psa.ens.fr/capital21c.

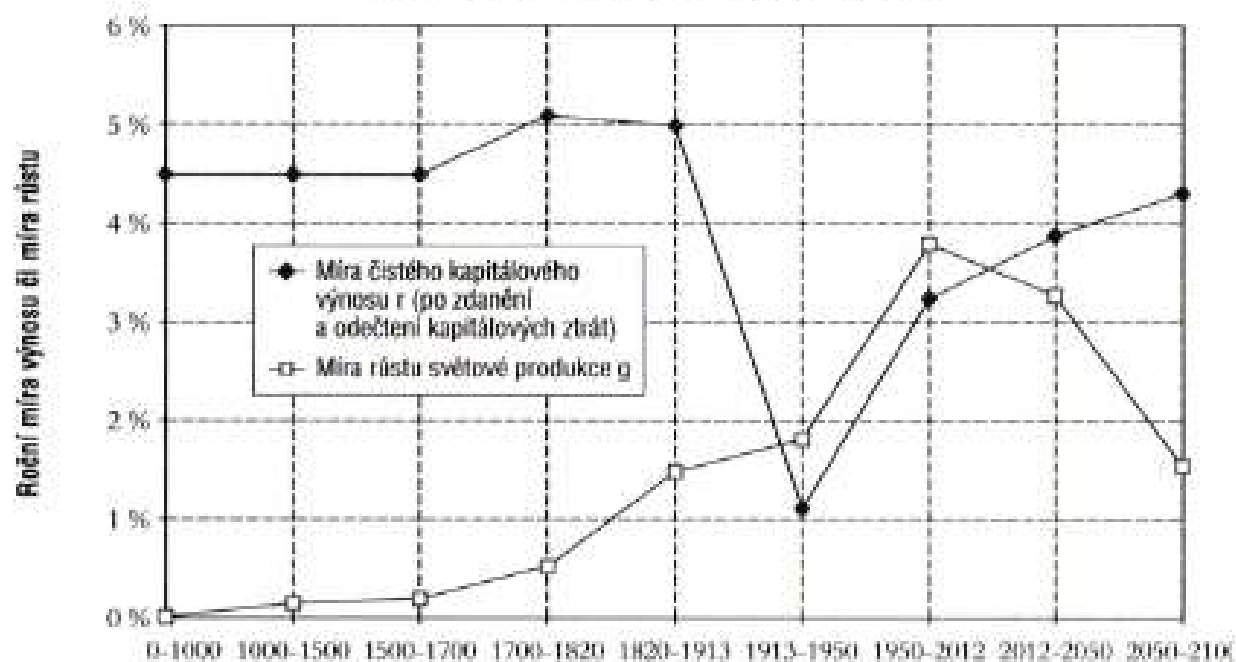

Jungmannova
národní akademie

OTÁZKY

- › Proč se nerovnost nevrátila do secese?
Dědická daň
- › Jak to bylo v minulosti s akumulací kapitálu? Co na to Max Weber?

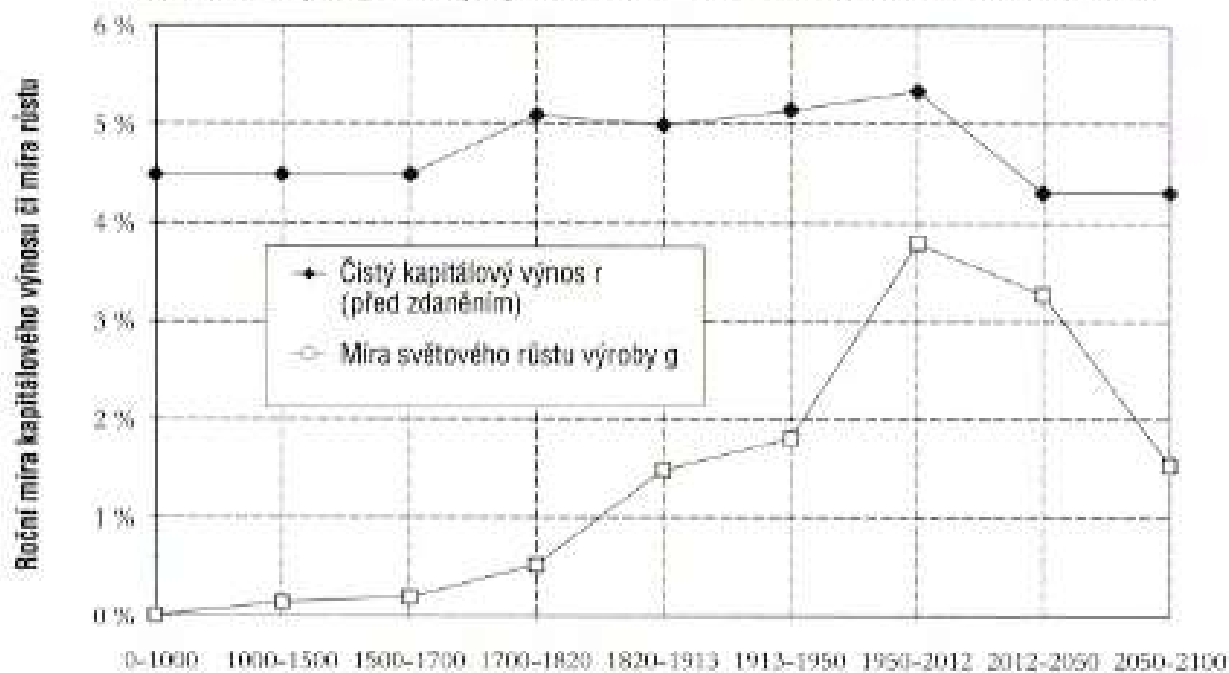
Graf 10.10
Celosvětový kapitálový výnos (po zdanění)
a míra růstu od starověku do roku 2100

Komentář: míra kapitálového výnosu (po zdanění a odečtení kapitálových ztrát) klesla ve 20. století pod míru růstu. V 21. století by se mohla dostat nad ni.
Zdroje a statistiky: viz piketty.pse.ens.fr/capital21c.

Graf 10.9

Celosvětový kapitálový výnos a míra růstu od starověku do roku 2100

Komentář: míra kapitálového růstu (před zdaněním) byla vždy vyšší než míra světového růstu, ale ve 20. století se rozdíl snížil, v 21. století by se znovu mohl zvyšovat.

Zdroje a statistiky: viz piketty.pse.ens.fr/capital21c.

Příjmová nerovnost ve Spojených státech, 1910–2010

Komentář: Podíl nejvyššího decilu na americkém národním důchodu se snížil ze 45 % až 50 % v letech 1910–1920 na méně než 35 % v padesátých letech (snížení konstalované Kuznetsem).
Zdroje a statistiky: viz piketty.pse.ens.fr/capital21c.

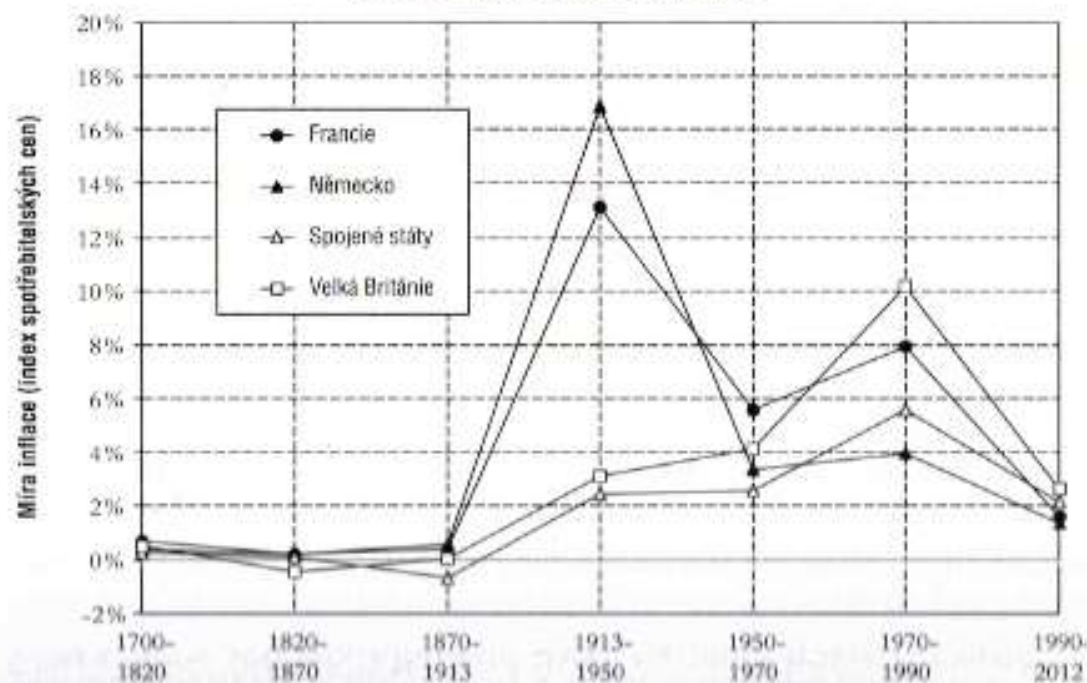

VZTAHY MEZI ZEMĚMI A REGIONY

- › USA a EVROPA
- › 1980 – 70-80% světové produkce zboží a služeb
- › 2010 – méně než 50%
- › Pikettyho odhad, klesne to na 20%
- › Významná část západního kapitálu bude patřit Arabům a Číňanům
- › Střední Evropa jako „krmelec“

INFLACE

Graf 2.6
Inflace od průmyslové revoluce

Komentář: v 18. a 19. století byla inflace v bohatých státech nulová, ve 20. století vysoká

Inflace nejvíc škodí malým majetkům (střední třída)

Jungmannova
národní akademie

› Majetkové rozdíly uvnitř každé generace jsou mnohem větší než mezi generacemi

Jungmannova
národní akademie

Pikettyho řešení

Jungmannova
národní akademie

- › Světová daň z kapitálu
  - › Konfiskační daň
  - › Neomezená volná migrace
  - › Neomezené sdílení bankovních informací
- Apod.

Jungmannova
národní akademie

Děkuji za pozornost
www.junaak.cz